

Христо Буковски

ХВАНЕШ ЛИ САМОВИЛА

ЗАПИСКИ ОТ ГРАНИЦАТА

МЕЖДУ СВЕТОВЕТЕ

София, 2018

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното писмено съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Христо Буковски, автор, 2018
© Издателство „Изток-Запад“, 2018

ISBN 978-619-01-0230-4

Христо Буковски

Хванеш ли
самовила

Записки от границата
между световите

*Има ли по-трудна участ
от това да бъдеш жена?
Тя създава
и тя съсипва своя мъж.*

Робърт Грейвс

Усещах как искаше да го изкажа. Бях сигурен, че го очакваше. Но не и... точно защо. Какво още не бях изрекъл? С какво то можеше да стане по-важно от всичко, което вече ѝ наговорих напосоки, докато пламъкът на дългата свещ върху масата пред мене слизаше с гъвкави тръпни спазми към шипа на свещника?

Нима се надяваше да изрека нещо, което още не бях ѝ казал? Или искаше да го заявя на другите? Кого оставаше да уверя колко обсебен съм от нея? Вече виждам досада насреща си, когато я споменавам, а не пропускам случай. Събеседниците ми да сменят темите, аз я намесвам пак, та повечето познати ме отбягват. Останаха ми логоманите, които никога не слушат, а дебнат да вдишаш, че да продължат с техните глупости. Как можех да намаля поне ксанакса от транквилантите, когато не ме оставяха да стигна до това, което тя искаше?

Наистина нямах покой – сякаш постоянно ровеше из ума ми за думи, от които аз трябваше да съчленя някакво важно признание. Дори усещах как то назриваше някак... особено независимо... от мене, докато аз, предполагам, настоявах да разбера към какво се домогваше чрез него. Имах нужда от обяснение защо постоянно ме преследваше почти... невротичното усещане, че именно тя искаше да го изкажа. Раздвоен дали очакваше покаянието ми за моята безпътица (щом не е до мене), или искаше да я извиня за шеметното ѝ излитане от къщи, аз опитвах да печеля време, до-

като спазаря това неизбежно изявление срещу поне една основателна причина, че точно тя имаше нужда от него.

Но отговорът се бавеше. Или може би аз бавно осъзнах, че щом при толкова дневни и нощни транквиланти денем се чувствах като лунатик, а нощем – като включен на ток луд за връзване, това явно напомняше нейния начин да отстоява своето...

Винаги съм отстъпвал. С годините тази слабост укрепна в традиция. Знаех, че все някога щях да се подчиня, та отдавна не губех време да отлагам. Когато свикнеш, спонтанно откликваш.

– Ти си във всичко, с което живея –

в топлото и студено на нещата, които си докосвала;

в сърдечните спазми, с които ме сепва твоето отсъствие;

в копнежа и мъката, с които изпълваш мислите ми;

в чаровното и миражното из моите сънища;

в благослова на птиците, които идват на прозореца,

и в полета, с който го напускат –

прекрасна, дръзка и непримирима, каквато винаги ще те обичам.

А щом го казах, зачаках. Час след час. Ден след ден. Седмица след седмица. Месец. После още един. През следващия. Все едно дали будувах, сънувах или се реех в едно пространство, което равностойно принадлежеше и на кошмара, и на просъницата, аз живеех или спях в очакване.

Наистина ли ме беше убедила, че е в мълчанието, което ме обгръща, когато се почувствам безутешно самотен?

Е, постигна го. Както винаги – без да съм сигурен дали ме окуражи или застави, тя ми подсказа, че има начин да ме... подтиква... и пак да ми... влияе. Да ме държи с... мъртва хватка за най-уязвимото в мене – моята душа...

И защо имам чувството, че го пиша със задоволство?

Като прострелян. Донякъде

В лунатизма на будната си сънност първо разбрах, че гледах, но нищо не виждах. По-противното беше, че последва и бясното думкане в ушите. Напъгнах торс да го извърна след главата си, защото вратът ми вече беше усукан към мрака зад мене. Тежко глъхнеше, когато моето сърце пропуснеше удар, а сетне ми върнеше два и дори три, та се задушавах. Но търпях – трудно беше не това да се понесе, а да се превъзмогва безчет пъти, защото не стана навик, а издевателство.

Но пак се справих, извърнах се. През пренапомпаната тъмнина проби рехав бял знак 3:33 – от дисплея на радиото. После плъзнаха отсенки и набъбнаха обеми, докато тяхното ръбесто присъствие натрапи... нейното отсъствие.

Какво ме извади от съня, щом е толкова тихо... наоколо? Дали не проспях пухенолекото ѝ прокрадване в нощта...

Когато потъваш в мълчанието, тишината набъбва от рой недовимии гласове. Но те бързо гаснат в мъгляви въртопни дълбини – като удавници, на които си сетната надежда. Опитваш да ги прихванеш, а те се смиват в глухотата на бученето, което гасне след тях.

Няколко седмици се надявах, че сигурно не упорствам достатъчно. А после стана още по-зле – отвратих се от слабостта си.

Сега разчитам на милост. Примирам и чакам. Не съм наясно кога ще я зърна, но заменям това нетърпение за по-светъл час. Много време бях склонен на отстъпки – да я видя поне в блед контур как пристъпва да грабне дреха или потайно да остави листче сред моите и лекият лъх от нейното движение да възбуди в душата ми усещането за шепот...

Знаех, че това можеше да ме доведе до лудост, но какво би ме извело от отчаянието, че тя е изчезнала *навсякъде*?!

Наминах до банята да наплискам очите си – сутрин все потрудно разлепвам клепащи. Когато пред зениците ми се проясни, останах смаян от вида си в огледалото – върху пижамата бях навлякъл любимия си резедав пуловер, а дупките от молците сякаш бяха станали още повече и по-големи. Изглеждах като белобрад безбродник, прострелян от насекоми.

Направо щеше да побеснее, ако ме видеше в този вид. Отдавна дебнеше да изхвърли този съсипан пуловер, но аз се чувствам уютно в чистата му вълна. Винаги предпочитам дрехи и неща, които съм обживил със себе си. Но тя държеше *да се изхвърлят векторите*, та лъжех, че го пазя да завивам през зимата акумулатора в колата. Това я възпираше – идеята да се загръща батерията в автомобила беше на нейния баща, а за Вила той беше вездещият по шофьорските дела. Харесваше ѝ да се уча от него, защото така скъсвах с моя *непрокопсал род*...

Гледах това опако видение насреща си и не схващах защо го правя. Всичко, което виждах, не исках да бъде мое, а... не можех да отстъпя. Нямах начин да изляза от тази смразяваща призма, опакована във фаянс като скотобойна, защото в мене се бе завинтил погледа на окаяника от огледалото, който беше отблъснал всички от себе си.

Нататък не помня нищо повече. Но когато се озовах вън, вече знаех, че тя искаше да изрека онова, което... не смеех да произнеса.

От трапеза на трапеза

Дали я предизвиквах с пипкавата си суетня около масата?

– Никога не умееш да подредиш приоритетите си! – натякваше ми тя. В такива случаи.

А ме уверяваше, че *нарочно го правя*.

Сега обаче гласът ѝ отекваше само в мене. Но – на всяка крачка. Неизбежно чувах нейните наставления още от заранта, когато подхванах паяжасалите вече тенджери и тави да варя и пека за Бъдни вечер. Разбира се, *нищо не правех както се полагаше*; определено я изумявах *как в дебелита ми глава* не бе заседнало *поне едно* златно правило за майсторското готвене на постни обредни ястия... Е, подредих трапеза. Но не както нейната с поне 21 постни ястия – едва ги докарах до седем. Имаше бобена и картофена салата, лютеница с праз, варено жито, печени фъстъци. Бях купил два вида баклава. Открих дори туршия в голям буркан, но се сепнах, че Вила щеше да я изхвърли – беше от майка ѝ, та сигурно иззимяваше за трета година... Поставих купичка с орехи, фруктиера с три сорта ябълки, три банана и няколко мандарини. Не забравих чесъна и главата лук – разумната предпазливост във времена, когато бродят безплатни сили...

Обаче содена питка не омесих, а купих готова празнична погача. С паричка!

Сложното беше, че аз нямаше да вечерям вкъщи. Седял съм неведнъж сам на Бъдни вечер, откакто познавах Вила, защото тя

понякога отиваше с дъщеря си за празниците при тъста и тъщата в Габрово. Не знам дали щеше да повярва, че не ѝ правех напук като обещах на сина ми Яни да посрещна Святата нощ у тях.

Честно казано, точно преди година тя сама ми заяви:

– *Твоите* не ги искам вкъщи!

Но сега пак можеше да се ядоса, че греша с *приоритетите* си.

Затова подредих на масата всичко приготвено за Бъдни вечер – ако намине, да не я завари празна. Много ми се искаше да изпълня обредите когато се върна, но не посмях да ги отложам – нямаше да посегне, ако не бях осветил трапезата. Изглеждаше глупаво да се суеят наоколо, когато вече закъснявах за метрото, но може би щеше да открие, че вече *умееш да подредя приоритетите си*, като преди всичко забучих църковна свещ в питката и я запалих от фитилчето на кандилото пред иконостаса. Сетне отхлупих купичките с ястията, налях вино в чашите и прикадих.

Много не ми се обхождаше с кандилото из къщи, но мирисът на тамян остава за дълго и нямаше да ми прости, ако пристигнеш и не го надушеше във всяко от помещенията. Затова като поп го размахвах и шептах *Отче наш* дори в килера и банята...

Преди да се завтека навън, разчупих обредно и питката – къс за Богородица, дял за Къщата, моето парче, нейното, на шпаньолката ми Нарии...

Кучето отзивчиво си изяде своето и много се огорчи, че аз не приседнах.

Три месеца бях отбягвал внуците – да не пренасям моите тъмни тегоби до тях. Сигурно пак бях грешал с *реда на приоритетите си*, защото няха търпение да влетя при тях. Кристи ме посрещна чак на входа за блока и сякаш ангелче ме прегърна. Не мисля, че я впечатлих, като ѝ разказвах как ме беше пресрещнал някакъв дядо – ама сигурно голям фукльо, защото беше облечен с червен кожух, червен калпак, червени ботуши, пък с бяла брада, и то не хубаво подстригана като моята, ами стигнала чак до кръста му...

– Дядо Коледа! – спести ми останалите подробности.

И надникна в торбата, която носех.

Но подаръците вътре бяха за двете добри дечица. Другото беше Камен и Вила не го познава – той се роди когато тя... зами-

на. На три месеца човек може само да оглежда кой какво пийва и с какво замезва, но живият му интерес издаваше добрия сътрапезник. Кристи наблягаше само на питката и жалко – имаше свежа хрупкава туршия с чудесни зелени домати и искрящо бял карфиол, лозови и зелени сарми, разни постни салати от картофи, с цвекло и бог знае какви други пасирани глезотии. А още преди върховната домашна содена погача снахата беше опекала нейния специален десерт от тиква, пълнена със стафиди, орехи и плодове, подсладени с мед и задушени вътре заедно...

Когато разчупваха питката, много се боях паричката да не се окаже в моето парче – исках късметът да радва техния дом. Така и стана – монетата беше в къса, наречен за Къщата. Но пък Кристи се огорчи – искаше да се падне на нея. Внучката е на четири, много рано ѝ беше за удари по вярата в неизбежно щастливите възможности – едва я убедихме, че така тя пак печелеше, но ще бъде още по-хубаво за всички.

Стоях до към десет и се чувствах върховно. Това вече беше вечерта, за която Вила си струваше да съжалява. Тя обичаше задушевните срещи край масата и приятните неща, наредени по нея за ядене и пиене. Щеше да ѝ хареса всичко, което бяха приготвили – снахата умее да готви много вкусно, а и синът се увлече да помага край нея, та те постигнаха онова, което ние не успяхме – дори подготовката да е част от празника, а не досадно задължение...

Не знам дали бих посмял да повтора този разказ така, ако тя вече чакаше край *нашата* трапеза. Но само Нари ме посрещна в антрето и радостна рипаше до лицето ми, за да подуши какво съм ял, след което припряно да ме отведе към *нашата* маса във всекидневната...

Купичките стояха пълни, а виното – до червеното ръбче, с което виното се беше вкопчило в стъклената чаша. Нари веднага скочи на дивана и седнах до нея да хапнем за обряда. Храната в съдинките беше позасъхнала, но кучето държеше на ритуала и опитахме от всичко. Но гладен не бях, а то пък лапаше безсрамно бързо за Святата нощ, та трябваше скоро да го отвлеча от масата...

Стана лесно – като донесох постелята. Още щом метнах чаршафа на леглото, Нари скочи на него, а като сложих възглавница-

та, прилази и легна с глава на нея. Сетне аз се примъкнах до нея и понеже матрактът не беше за двама, дълго си дишахме муцунка в нос, преди тя да се подвре надолу под завивката.

Щом се намести в краката ми, замряхме.

Настана времето на ослушването.

Лампата беше изключена, телевизорът – също. Тъмнината струеше отвсякъде...

В такава тишина хората могат само да спят, а който дебне – да влезе.